

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XI. évfolyam, 49. szám

2008/6.

Tanyavilág a Parlamentben

Történelmi pillanat volt, hogy részt vehettünk a Magyarországi Tanyákon Élők Egyesülete és a Nemzeti Fórum Egyesület szervezésében 2008. november 15-én lezajló, az Országház főrendi termében megrendezett konferencián. Hiszem, hogy az itt elhangzottak hozzájárulnak a program tanyatörvényre való válásához, ami olyan támogató rendszert eredményez, ami megóvjá és felébreszti Csipkerózsika-álmából a tanyavilágot és lehetővé teszi egy élhető, fejlődő tanyavilág létrejöttét.

Sokan talán először pillanthattunk be a törvényhozás házába, ami lenyűgözött bennünket szépségével, belső tereivel, kupoláival, a Szent Koronával. Miután átjárt bennünket a hely szelleme, a történelmi idők szele, örömmel köszöntöttük az ismerős arcokat, falu- és tanyagondnok kollégákat, az ügyünket támogató polgármestereket, képviselő urakat.

Aztán regisztráltuk magunkat és megkaptuk A tanyák védelméről című országgyűlési határozat tervezetét, elfoglaltuk honatyáink helyét a konferencia erejéig. Lezsák Sándor országgyűlési képviselő, parlamenti alelnök „pásztorkolompjának” hívására teljesen megtelt a főrendiház terme. A közel harminc hozzászóló mondanivalóját a „pásztorkolomp” időkorlátja kurtította egy-egy gondolattá, mégis a hozzászólások egy egészé álltak össze, kifejtve a térség problémáit, és a lehetséges megoldásokat.

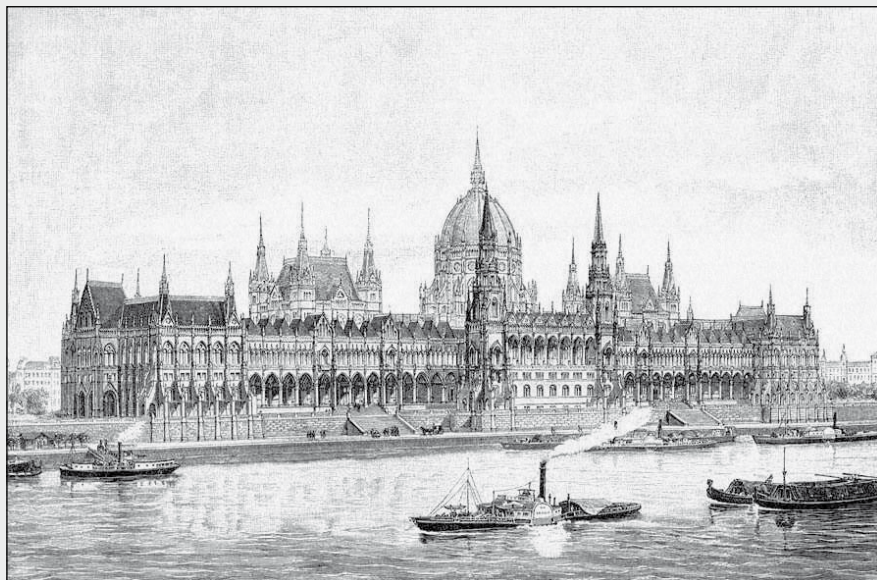
Elsőként Szili Katalin, az Országgyűlés elnök asszonya köszöntötte a konferencia résztvevőit. Elmondta, hogy szükség van egy programra, amiből törvény születik és támogatósi rendszert eredményez.

(Folytatás a 2. oldalon)

Vörösmarty Mihály: Országháza

A hazának nincsen háza
Mert fiainak
Nem hazája;
Büszke fajnak
Küzdő pályá,
Melyen az magát rongálja,
Kincsnek, vérnek rossz gazdája.
És, oh szegény! Rosszra, jóra
Még szavazni jár dobszóra.
Ura s rabja millióknak
Kik gyűlölnék és dacolnak;
Zsarnok, szolga egy-személyben,
Ki magával sincs békében.
S vas eszével
Jég szívével
Fölmerül a külfaj árja,
A meleg vért általjárja,
És a nemzet áll fagyottan
Tompá, zsibbadt fájdalomban.
Nincsen egy szó
Összehangzó
Honfiaknak ajakáról,
Nincsen egy tett
Az eggyé lett
Nemzet élete fájáról.

A hazának nincsen háza. Miért?
Volt idő, midőn nevére
Fölkelének, s amint kére
Nem keresvén cifra szóban,
Ami a szív legmélyén van,
Adtak drága bért,
Adtak érte vért.
Most midőn leszállt a béke
S a vérontó harcnak vége,
S a hazának,
Mint anyának,
Aki gyermekei körében
Áll ragyogva örömeiben,
Földérülne boldog napja,
Most fejét szenny s gyász takarja.
Földön futva,
Bujdokolva,
Mint hivatlan vendég száll be
A szegény s kaján telekbe,
Hol nevét rút ferdítésben
Ismerik csak átokképpen.
Neve: szolgálj és ne láss bért.
Neve: adj pénzt és ne tudd miért
Neve: halj meg más javáért.
Neve szegényen, neve átok:
Ezzé lett magyar hazátok.

(Folytatás az 1. oldalról)

A hozzászólásokat időnként áthatotta némi politikai felhang is annak ellenére, hogy Orbán Viktor, a Fidesz Magyar Polgári Szövetség elnöke köszöntőjében hangsúlyozta: „A tanyavilág kérdése nem párt kérdés”. Másodikként ő osztotta meg velünk nézeteit, kiemelve a közbizalom visszaállításának fontosságát, a tanyasi ember – „a maga ura ember” – jelentőségét a társadalomban, és elutasította az „az is jó, ha a holnapi nap nem lesz rosszabb, mint a mai” szemléletet.

A média „jelenlétének mértéke” kicsit megdöbbenett. Elgondolkodtató volt, hogy Szili Katalin és Orbán Viktor távozása után gyakorlatilag felszívódtak, mint a nyári harmat. Szomorú, hogy a média nagy részét csak a „sztárpolitikusok” megmozdulásai érdeklik, nem pedig az ügy, amit magunkénak érzünk. Ennyire érdektelen az ország a vidékkel, a tanyai élettel, az éléskamrával szemben? Tényleg ezt hozza a globalizáció? Félek, igen! Hiszen ma már nem töltik fel a spájzokat, nem vesznek télire burgonyát, nem tesznek el befőttet, nem spájzolnak alapvető élelmiszereket. Minek, hiszen a multiban mindent megkapunk. És mi van, ha egyszer majd nem?

A hozzászólásokból csak gondolatokat emelnék ki, hiszen mindegyiket talán fel sem tudnám sorolni. A legfontosabb, hogy többen is (Csörsz né Zelenák Katalin, a Falugondnokok Dunatízsa Közi Egyesület ügyvezetője, Nógrádi Zoltán országgyűlési képviselő, Mórahalom polgármestere, Csáki Béla, Fülöpjakab polgármestere) kiemelték a falu-, illetve tanyagondnoki

munkánk jelentőségét, a falu és tanyagondnokok támogatásának, védelmének fontosságát. A normatívák megkurtítását kifogásolva, azok emelését kérték, hiszen az önkormányzatoknak évről évre egyre nagyobb önrészt kell vállalniuk a szolgálatok működtetésében. A felszólalók táborában a társadalom szinte minden rétege képviseltette magát, hogy átfogó képet adjon a „tanyavilágról a parlamentben”.

Megfogalmazódott, hogy sajnos a mai helyzet egyáltalán nem véletlenszerűen bekövetkezett állapot, hanem szándékos politikai döntés következménye és változtatásra csak tudatos telepítési politikával, „tanyai honfoglalással” van esélye a társadalomnak. Szó esett arról is, hogy a magyar példa, akár pozitív, akár negatív hat a határainkon túli tanyás térségekre is, a felelősség közös. Széchenyi szavai többször felcsendültek a hozzászólók

tolmácsolásában, mint például: „az úthálózat biztosítja az ország vérkeringését”, milyen vérkeringés az, ahol csak a fő ereket (autópályákat) biztosítjuk és a hajszálereket (a tanyai gyakran járhatatlan földutakat) pedig elhanyagoljuk? Ki érdemli meg jobban a közlekedés lehetőségét, a külföldi kamionos vagy a tanyán élő ember? Arról nem is beszélve, hogy néhány kilométer autópálya árán, hány száz kilométernyi földutat lehetne szilárd burkolatúvá tenni, megjavítani.

Családi-, biogazdálkodók, őstermelők osztották meg velünk elképzeléseiket, hogyan lehetne elősegíteni a vidék fejlődését. A biotermékek mellett jó lenne, ha megjelennének az „egészséges tanyasi élelmiszerek”, melyeket a „tanyasi élelmiszer üzletlánc” segítségével juttathatnának el a fogyasztókhoz. Megismerhettük a tanyás térségek építészeti, néprajzi, környezetgazdálkodási értékeit és közgazdasági jelentőségét.

Abban, szinte mindenki egyetértett, hogy a meglévő értékeket „megmenteni kötelező”! A vizet és a földet nem szabad eladni! Hitet kell adni az itt élőknek, növelni kell a közbiztonságot és meg kell teremteni a minimális infrastruktúrát. A tartalmas, átfogó, elgondolkodtató és cselekvésre felszólító konferenciáról azt hiszem mindannyian tudtunk hozni valami pluszt, hitet, reményt, hogy munkánkra szükség van és ezt nemcsak a segítségünkért hálás emberek szeméből tudjuk csak kiolvasni.

Bozóki Imre
tanyagondnok

De ki nyírja le a fűvet?

Mi, tanyasiak nem arról vagyunk híresek, hogy túl nagy ricsajt csapunk a problémáinkkal. Pedig problémánk van bőven és nem is akármilyenek. Mégsem meneteltünk még egyszer sem látványosan az Andrássy úton. Ha már a problémáinkról van szó, mindig eszembe jut egy évekkel ezelőtti közmeghallgatás a főváros egyik kerületében. Akkor már jónéhány falusi közmeghallgatáson túl voltam, s azzal az előfeltevéssel mentem el, hogy ott „okosabb” dolgokat fogok hallani (remélem ezért e lap olvasói nem sértődnek meg). Lévéen köztudott dolog, hogy a fővárosban magasabb a lakosság iskolázottsága, mint a vidéki kis falvakban. Nem így történt.

Nem győztem ámuldozni a felszólalásokon, a lakosok – mi szemünkkel nézve – tehetetlenségén. A „pálmát” számomra az a hölgy vitte el az általa humorosnak szánt felszólalásával, aki azt kérte a nagy plénum előtt, hogy a házuk előtti három négyzetméteres füves részt – ami, ugye, közterület – az önkormányzat jöjjön ki és nyírja le. Kedvem lett volna felszólalni és elmondani, hogy mi, itt a tanyavilágban az egyébként szintén közterület útjainkat javítgatjuk ásóval-lapáttal, hogy egyáltalán járni tudjunk télen és ne akadjunk el. De hát mi csak kétszázezren vagyunk az országban, ők meg két millióan! Nagyon sok fórumon való felszólalástól ez a tudat – vagyis hogy „kis” problémáról van szó – tartott vissza. Ez a parlamenti nyílt nap végleg meggyőzött arról, hogy nem így van. A széksorok és a karzat tele volt emberekkel, s nem csak tanyasiakkal. A tanyák – kevés kivételtől eltekintve – érzelmi kérdés a magyar ember számára.

De miről is esett szó? Lezsák Sándor nem csengővel, hanem stílusosan kolomppal nyitotta meg az ülést (megtapsolták). A szokásos hivatalos üdvözlések után következtek a szűkebb és tágabb értelemben vett érintettek felszólalásai. A tanyán élők iránti tisztelet azt diktálja, hogy először az ő felszólalásaikból szemezgessek.

Szűcs László. A magas, jól megtermett fiatalember fekete nadrágban, fehér bő ujjú népi ingben lépett a parlamenti pulpitusra. Kimérten, nagy szavak nélkül beszélt, ahogy ez a tanyasi hagyományokhoz illik. Sehol egy fölösleges szó, sehol egy fölösleges gesztus. Csak ami a lényeg. A bugaci őstermelő családnak néhány éve még tejtermelő mintagazdasága volt. Így, múlt időben. Mert Magyarországon meg lehet azt tenni, hogy a felvásárló milliós számlákat nem fizet ki. Most szürkemarhákat legeltetnek, de meddig? Franciaországból behoztak egy szállítmány marhahúst valami fertőző nyavalyával, s most attól kell tartaniuk az állattartóknak, hogy a „veszélyre” való tekintettel nem exportálhatnak. Szükszavú előadása evvel a kérdéssel ért véget, mégis vastaps fogadta. Az egyik legnagyobb a nap folyamán.

Próbálom még felidézni azokat a felszólalásokat, melyeket taps fogadott. Például itt van a szintén bugaci gazdálkodó Balogh Zsigmondé, aki szüleit idézte, akik így indították útnak a nagyvilágba: „Menj, tanulj, hogy ne kelljen ilyen keservesen keresni a kenyeredet, mint nekünk!” Pedig mondhatták volna azt is – így Balogh Zsigmond –, hogy „Menj, tanulj, s azután gyere vissza!” (Megtapsolták.) Véleménye

az, hogy nem mindenkin kell segíteni csak azokon, akik képesek segíteni magukon. Milyen igaz. Ezzel ki lehet fogni a szelet azoknak a vitorlájából is, akik szerint a tanya életképtelen képződmény. Nem a tanyát kell támogatni, hanem az embert, aki ott AKAR élni, csak a körülmények olyanok, hogy nem hagyják. S miért nem hagyják? Erre Túri-Kovács Béla, a Kisgazdapárt elnöke adott választ beszédében. Mert a tanyavilág XIX. század végi, XX. század elejei virágzása után a tanyavilág felszámolása lett a cél 1947 után. S ez ma is cél, hiszen útjában áll a nagybirtoknak. Ugyanúgy a kistelepülések is. Ezt szolgálná az SPS rendszer bevezetése is, amelyet Sólyom László nem írt alá és átküldte az Alkotmánybíróságnak. Ezt már Jakab István a MAGOSZ elnöke köszönte meg a köztársasági elnöknek.

S mekkora volt az elmúlt évszázadban ez a tanyapusztítás? Felföldi Zoltán lakitelki közgazdász idézem: „A tanyák elnéptelenedése nem természetes folyamat, hanem elüldözték őket. Embertelenségében a negyvenezer zsidó gettóba költöztetéséhez hasonló ez a tett.”

Olasz Krisztina szüleivel együtt gazdálkodik a család kárpótlással visszakapott birtokán Nagykovácsoson. Ő viszont a Debrecenben szerzett agrárdiploma és a Bécsi Agrártudományi Egyetemen töltött két éves vándorévek után. Ausztriában virágzik az „Ab hoferkauf”, vagyis a közvetlenül a termelőtől való vásárlás. Dioxinos guargumival, aflatoxinnal szennyezett világunkban ez a legbiztosabb – és tegyük hozzá, leginkább ember- és termelőközelibb módja a vásárlásnak. Mint biotermelő, Franciaország példáját emelte ki. Ott Sárközy elnök vezette be, hogy a közétkeztetésben legalább heti egy alkalommal bioterméket kell felszolgálni. A tanyák életképességéhez a biotermelés vagy az „egészséges tanyasi ételmisszer” védjegy bevezetése is hozzájárulna. A tanyán való kinnmaradást külön kellene támogatni és nem pedig alamizsnát adni. (Erre lenne lehetőség, hiszen az Európai Unió támogatja a ritkán lakott vidéki területeket és az ott lakókat, csak Magyarország eddig ezt nem vette igénybe!!! – ezt Szendrőné dr. Font Erzsébettől tudom, aki ugyan nem szólalt fel a konferencián, de mint jelenlévőt, s mint a tanyák érdekében oly sokat tett köztisztviselőt külön megtapsolták.) „A hollandok már felfedezték a tanyavilágot. A városi ember mentheti meg a tanyasi embert” – fejezte be Olasz Krisztina a beszédét.

A konferenciának volt egy közvetlen oka is. Az országgyűlésben ötpárti egyetértéssel egy határozat készül a tanyák védelméről. Hiszen a közbiztonság hiánya miatt már-már különleges helyzet van ma vidéken, ahol a vetésforgót nem a tudományos megfontolások, hanem az határozza meg, hogy mit nem lopnak el. S talán ez a határozatba foglalt elhatározás az egyik válasz lehetne a már idézett Balogh Zsigmond bugaci őstermelő kérdésére. Idézte az egyik előtte felszólaló politikust aki azt mondta, hogy „a tanya értéke az, hogy a maga ura lehet az ember”. De – tette fel a kérdést Balogh Zsigmond – ő még nem tudja, hogy meddig tud még a maga ura lenni. Reméljük sokáig. Ehhez adott bátorítást e parlamenti nyílt nap a tanyákról.

Malya Carmen

Homokréshi Tanyavilágért Egyesület

Változnak a falvaink

Előregedés, elnéptelenedés, iskolabezárás, romló közlekedés, munkanélküliség, a mezőgazdaság válságos helyzete, szociális feszültségek – ezek a jelenségek jutnak eszünkbe, ha a falvakra gondolunk.

Ezerkilencszázkilencvenkettőben költöztem az Ormánság egy aprófalujába, hogy ne csak pesti hivatalnokként, vagy tervezőként, hanem a saját bőrömmön tapasztaljam meg a falvak helyzetét, és lehetőségeim szerint segítsen a fejlődést. Már a tapasztalás is okozott gondokat, a segítség itt-ott, ha sikerült, vagy véletlenül, vagy furfangok árán. Miután megkérdejeleződött a „hátsó szándék” nélküli segítség, létrehoztam egy alapítványt, majd egyre jobban elmerültem a Baranya megyei falugondnoki hálózat fejlesztésében. Kritikus szemmel figyeltem a városi falukutatókat, és azt láttam, hogy a legjobbak is az itt élők tapasztalatát, bölcsességét, tudását építik bele jól-rosszul hasznosuló tanulmányaikba, de többnyire már a kérdésfeltevés se a valódi problémákra irányul. Ahogy halmozódtak a feladataim, úgy épült ki az iroda infrastruktúrája, 2003-ban egy személyautó tette fel a koronát a beszerzéseinkre. Ez az autó fosztott meg végleg attól a tapasztalattól, hogy mit is jelent a falun élők, azon belül is a legszegényebbek kiszolgáltatottsága még abban az esetben is, ha a falugondnoki szolgálat oldja a gondokat. Most, hogy a falugondnoki iroda elköltözött Drávafokról, s egyben a házunkból, visszakerültem az „alapos tapasztalatszerzés” helyzetébe: vasárnap nem utazhatok, mert a sellyei vasúthoz nincs (illetve oda sincs) egyáltalán buszjárat. Hét közben két olyan lehetőségem is van, hogy csak egy órát kell várakoznom a sellyei vasútállomáson arra, hogy eljussak Szentlőrincre, ahol átszállhatok az intercityre. Ott hallottam egy beszélgetést mostanában arról, hogy egy bejáró vasutas a munkaideje kezdete előtt majdnem három órával érkezik meg Sellyére, mert akkor jön a busz a falujából. Ez a szerencsés ember (van munkahelye, ami errefelé ritka), ezt a három órát naponta végigvárja!

De most nem a szegénység és ki-látástalanság krónikáját akarom megírni; éppen hogy nem azt. Az elmúlt 16 évben óriási fejlődést, illetve jelentős változásokat is tapasztaltam. Hogy miben? A lúzsoki orvosi rendelés 1993-ban úgy zajlott, hogy az egy helyiségből álló önkormányzati iroda pokrócfüggönygel leválasztott egyik felében dolgozott az orvos, a másik felében vártak a betegek. Ilyen manapság már nem fordul elő. Igaz, hogy másfél évtized alatt nagyon megváltoztak az intézmények, de megváltoztak az igények is. Megszűntek a posták, legalább is a többségük, de a postai szolgáltatások iránti igény is erősen megcsappant. A kilencvenes években még nagy áldás volt a crossbar telefon, aztán örülhetünk a kártyás nyilvános telefonnak, ma már szinte mindenkinek mobil telefonja van. A mozgó posta pedig kétszer annyi emberhez jut el, mint a postahivatalok. A postásoknak rengeteg a dolguk ma is, a többszörösére növekedett adminisztráció számláit, csekkjeit hozzák-viszik. Nem mérhetjük régi léptékekkel a szolgáltatásokat az igényeink, lehetőségeink alapvető változása miatt. A teleházak is segítségünkre vannak a kommunikációban, az emberi háttér megteremtése pedig a mi felelősségünk. A legkisebb falvakban is kulturált mellékhelyiségek vannak az intézményekben, és az akadálymentesítés is legtöbb helyen megtörtént. Nem egyértelműen pozitív folyamat, hogy az élelmiszerboltok a magasabb feldolgozottságú élelmiszereket rendelik, és az sem, hogy a falvakat ellepi a hangoskodó mozgó árusok, de nyilván ezen áruk iránt van kereslet. Az emberek – bármilyen szegények – elfelejtik a takarékoság fortélyait, a munkahely rendszeres elfoglaltságától régen elszokva saját portájukon is nehezükre esik a józan gazdálkodás. Ijesztő belegondolni, hogy a segélyeken élők hamarosan jelentős létszámban érik el a nyugdíjkorhatárt.

A világ olyan tempóban változik, hogy a hagyományos folyamatok továbbgondolása már nem elegendő a jövő tervezéséhez. Aki nyitott szemmel jár, észreveszi,

hogy Nyugat – Európa országaiból, elsősorban a tengerszint emelkedésétől tartó Hollandiából egyre többen szereznek ingatlant, elsősorban a legcsendesebb falvakban. Jelenleg a többség vagy nyugdíjasként, vagy alkalmi kikapcsolódásként, esetleg gyógyulási szándékkal választja a magyar lakóházat. De ilyen minőségben is egyre növekvő feladatot ad a helyben élőknek. A folyamat várhatóan a dombos, aprófalvas vidékekről áttérjed a falvak többi részére, és már megfigyelhető egy aktív, vállalkozói réteg megjelenése is. Ezt az egyre gyorsuló tendenciát nem szabadna „kifelejteni” a területi folyamatok prognosztizálásából. A helyi lakosság és a betelepülők életstratégiái a legváltozatosabb formákat ölthetik. Tárulnak Európa kapui, és a falvakban élők helyzete is változik. A munka nélkül maradt baranyai vándorok spanyol bányákban dolgoznak, a külföldről betelepülők pedig fizetőképessé keresletet jelentenek a szolgáltatások iránt. Igaz, ők tudják, milyen a jó minőség, és igényeikhez felnőni újabb és újabb feladatot jelent a falvak lakóinak. Emellett a hazai szolgáltatás, szociális gondozás iránt is egyre növekszik az igény. És ebben a folyamatban a természeti környezet kiaknázatlan kincsei is jelentős vonzerőt jelentenek. Habár nehezen beláthatók a fejlemények, nem lehet nem létezőnek tekinteni azokat.

Azt mondják, Magyarország hihetetlen gyorsasággal esik át egy olyan változáson, amely békésebb tájakon sokkal lassabban zajlik. Ennek a hirtelen változásnak rengeteg negatív következményét kell elviselnünk. De azért vagyunk emberek, hogy legyen belátásunk, s egyben kilátásunk is. Vegyük észre, hogy a jövő nem egészen független saját viselkedésünktől, még ha pici tényezői vagyunk is a folyamatoknak. Igen, számít minden tettünk, még az is, rendben tartjuk-e a portánkat, mosolyogva köszönünk-e a szembejövőnek. A falu megélhetése az ott élők szolidaritásától, problémamegoldó képességétől jelentősen függ. Tudunk-e együtt gondolkodni és cselekedni.

Faludi Erika

Hírek

Tanyafórumra gyűltek össze a napokban a csengődi Kulléri tanyai iskolában. A fórumon Baltás István polgármester, Bóbis Attila rendőr-őrnagy, Suba László tanyagondnok, Dr. Jamrik Kiss Edit intézményvezető, valamint Csörszné Zelenák Katalin a falugondnoki egyesület ügyvezetője válaszolt a megjelentek kérdéseire. Érdemes mindenütt megrendezni ezeket a fórumokat, hogy a tanyákon élők is hiteles képet kapjanak a település életéről, s minél jobban megismerjék a tanyagondnoki szolgálatot!

Kommunikációs készségek fejlesztése Üllésen

November 26-án Üllésen a tanúsítványok átadásával zárult a Nemzeti Civil Alapprogram Civil Önszerveződés Kollégiuma által támogatott négy héten keresztül tartó képzés, melyen egyesületünk tagjai, valamint tanyagondnokok települések civil szervezeti vezetői vettek részt összesen 16-an. A résztvevők a mindennapi gyakorlat során közvetlenül hasznosítható ismeretekre, készségekre tehettek szert. A résztvevők előadásokon, csoportos beszélgetéseken és helyzetgyakorlatokon fejlesztették tudásukat.

Tanyabusz fórumok

Novemberben két helyszínen, Csengelén és Csemőn tartottunk a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal szakembereivel tanyabusz fórumokat mindazon települések önkormányzatainak, akik az FVM 9/2008. (I.24.) rendelete alapján falu- és tanyagondnoki gépjárművek beszerzésére támogatást nyertek. Egyesületünk területén (Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest megyéből) közel 150 település pályázott eredményesen.

A csengelei fórumon Sánta Ferenc polgármester település-bemutatása után a Csongrád Megyei MVH képviseletében Birkás Brigitta, a kifizetési kérelmek intézője és Dr. Géczi József közbeszerzési munkatárs válaszolt a felvetett kérdésekre. Csemőn Bartha Alajosné polgármester után Papp Róbert vidékfejlesztési osztályvezető, valamint Fülek Csaba vidékfejlesztési jogcímfelelős adott tájékoztatást a jelenlévőknek a Közép-Magyarországi MVH-tól.

A fórumon szó volt a beszerzés, fizetés-igénylés benyújtás, elszámolás és ellenőrzés kérdéseiről. Legelőször a 118/2008-as MVH közlemény ismertetésére került sor, majd a kérelmek közös kitöltése következett. Kérdések hangzottak el többek között a közbeszerzés lefolytatásának menetéről, a kifizetési várakozási időről, a gépjár-

mű típus-váltás lehetőségeiről, a támogatható költségekről, a kötelezően benyújtandó dokumentumokról.

Jó tudni, hogy a támogatási összeget azok a települések kaphatják meg, akik a kifizetési kérelem benyújtásakor rendelkeznek falu- vagy tanyagondnoki működési engedéllyel.

Csőrszné Zelenák Katalin

Külterületen és a tanyavilágban élők munkavállalása

Egy toborzás tapasztalatai

Az elmúlt két hónapban kilenc tanyagondnokságot működtető önkormányzat közreműködésével lebonyolítottuk a Tanyagondnokokkal a külterületen és a tanyavilágban élők munkavállalásának elősegítéséért című TÁMOP projektünk részvevőinek toborzását. A jelentkezők vállalták, hogy részt vesznek a dajka szakmát adó OKJ-s, valamint a tanyasegítői képzésben, majd hat hónapos foglalkoztatás keretében munkatapasztalt-szerzés céljából a partner települések intézményeinek munkáját segítik.

A toborzás során vegyes tapasztalatokat szereztünk. Az önkormányzatok áldozatos munkával végezték a program helybeli meghirdetését, a lakosság tájékoztatást, a jelentkezők fogadását, a velük való kapcsolatfelvételt. Számos eszközt és módszert alkalmaztak annak érdekében, hogy a települések lakói minél szélesebb körben megismerjék a projekt kínálta lehetőséget. Megjelentették a helyi sajtóban, plakátokat helyeztek ki a falu, illetve város több pontján, szórólapokat, tájékoztató leveleket terjesztettek, melyben a tanyagondnokok is több helyen aktívan közreműködtek. A képzési-foglalkoztatási lehetőségről a helyi kábeltévén, illetve a képűságon, illetve a helyi rendezvényeken adtak hírt. Nem utolsó sorban a saját adatbázisukat felhasználva személyesen, telefonon, illetve levélben keresték meg a rászoruló, álláskereső lakókat.

A széles körű toborzás eredményeként a kilenc településen 61 jelentkező

A program indulásakor Szankon tartottak megbeszélést a polgármesterek

pályázott a 25 helyre. Kiskunmajsa 12-en, Csengelén 4-en, Kisszálláson 10-en, Ópusztaszeren 11-en, Szankon 4-en, Csólyospáloson 12-en, Balástyán 6-an, Borotán és Pirtón pedig 1-1 fő jelentkezett. A toborzás másfél hónapos időszakához és intenzitásához viszonyítva azonban nem lehetünk teljesen elégedettek ezzel az eredménnyel. A partner önkormányzatoknál dolgozó segítőink számos keserű tapasztalatról számoltak be. Minden erőfeszítésük ellenére sok munkanélküli a legkülönbözőbb indokokkal elzárkózott a projektbe való jelentkezéstől. Sokakban nem volt elég tettekkészség megragadni az alkalmat, hogy tegyenek valamit saját maguk és családjuk jövője érdekében. Úgy gondolták, hogy ennél jóval kevesebb energia befektetéssel is szert tehetnek a felajánlott megélhetési támogatás, illetve munkabér összegére

segélyek, támogatások formájában. Volt, aki a tanulástól riadt meg. Az ezzel kapcsolatos féltelme erősebbnek bizonyult a szakmaszerzés lehetőségénél. Volt, aki az elméleti képzés helyére, Kiskunmajsára való rendszeres eljutást nem akarta vállalni. A toborzás tapasztalatai a pályázat kiírói által meghatározott célokat is bírálják. A jelentkezők jelezték számunkra, hogy az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, nem érettségi meglétéhez kötött képzések, amelyek a célzott célcsoport számára szervezhetők, nem igazán számítanak piacépítő szakmáknak. A hátrányos helyzetű településeken az alacsony iskolai végzettségű embereket a fenti okok miatt szinte lehetetlen ilyen jellegű, OKJ-s képzést és foglalkoztatást nyújtó projektbe bevonni. Azok, akik tenni akarnak magukért, és szívesen megragadnának minden hasonló alkalmat az állásszerzés érdekében, döntően érettségizett emberek. Őket viszont a pályázati kiírás eleve kizárja a programban való részvételből. A valóságban ugyanakkor a vidéki térségekben nem áll rendelkezésükre egyéb lehetőség a munka világába történő visszatérésre. Sokak véleménye szerint az ő segítségükre kellene ilyen pályázati lehetőségeket biztosítani. Általuk lehetne hatékonyan felhasználni, a jövőre nézve is kamatoztatni az uniós forrásokat, hiszen ők azok, akik képesek és akarnak is a projekt lezárta után is megmaradni a munkaerőpiacon.

Szakmai megvalósítók eszmecseréje Kecskeméten

Tóth Márta

Tarhoson a vidékfejlesztésről

Kislibától tollpaplanig

A tanyagondnok szerepe a vidékfejlesztésben című szakmai napra került sor 2008. október 29-én Tarhoson. Tájékoztatót tartott a LEADER programokról Debreczeni Lajos, a Körösök Völgye ACC munkatársa. A települést Hornok Sándor polgármester mutatta be, majd a LEADER-program helyi fejlesztéseit a faluban tett séta során ismerhettük meg.

Ezután a LEADER-nyertes kerékpárokkal mindannyian kikerekeztünk a határba, Molnár István tanyagondnok tanyájára. A kislibától a tollpaplanig című LEADER-programról hosszasan beszélgettünk, gyűjtöttük a tapasztalatokat. Megnéztük az elkészült bemutató-házat. Filmen megismerkedhettünk a libanevelés, a tépés folyamatával. A bemutatót kóstoló követte: libatepertő, libasült, libamáj, s akinek mindez nem volt elég, annak még özpörkölt, tűzdelt bárányborda is jutott. Kedves megle-

petésként mindenki kapott egy üveg libabzsrót, melyen a liba rajza István kislibától származik. Úgy gondolom, többen szerezhettek hasznos tapasztalatokat, ötleteket az új LEADER-programba történő bekapcsolódásra.

A LEADER -ről röviden

A LEADER az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának egy sajátos módszere, amelynek segítségével a vidéken élők meghatározhatják a térségük hosszú távú fejlesztési prioritásait, hogy azokat megvalósítva javítsák a vidéki életminőséget. Az említett térség a LEADER - térség, amelynek „helyi identitását” az ott lakók közösen élik meg. A LEADER partnerségen alapul, a közszféra vállalkozói szféra

és a civil szféra képviselőiből áll. Cél tehát a helyi partnerségek megerősítése, alulról jövő vidékfejlesztési politika előmozdítása.

A vidéki területeket szerény méretű, alacsony lélekszámú települések, kis közösségek, valamint mikro- és kisvállalkozások, építészeti, gazdálkodási, szokásbeli, nyelvhasználati sajátosságok és megőrzött természeti és néprajzi értékek jellemzik.

2008. december 3-4-5-én kerül sor a térség falugondnokainak, civilszervezeteinek képzése a Lakiteleki Népfőiskolán. A program előadói között köszönhetjük Dr. Szentí Tibor író, néprajzkutatót, Benkő Zsolt és Olasz Krisztina mezőgazdasági mérnököt, Geisztne Kamasz Erzsébetet, Dr. Babiczky Attilát, Dr. Beálló Verát, Szabó Pált, Hetesi Zsoltot az ELTE Fenntartható Fejlődés Intézetéből. Vendégünk lesz a Katonatelepi Citerazenekar is.

Falugondnoki autók üzemeltetése

Ingyenes a szállítás!

A Nemzeti Közlekedési Hatóság az elmúlt időszakban vizsgálta a falugondnoki autók üzemeltetési gyakorlatát. A vizsgálat negatív tapasztalatai alapján adtak információt a falugondnokok által használt járművek jogszerű üzemeltetéséről, s a vonatkozó szabályozásról. A tájékoztatón felhívták a figyelmet a Nemzeti Közlekedési Hatóság szakemberei, hogy a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás az 1993. évi III. törvény alapján díjmentes szolgáltatás. A közúti közlekedési szolgáltatásokról és a közúti járművek üzemben tartását a 89/1988. (XII. 20.) MT rendelet (a továbbiakban: MT rendelet) szabályozza.

A falugondnoki szolgáltatás keretében végzett személyszállítás továbbá az egyes önkormányzatok által autóbuszal – díj nélkül – végzett személyszállítás nem minősül az Mt. rendelet 1.§ (2) bekezdése alá tartozó közúti közlekedési szolgáltatásnak, figyelemmel arra, hogy a „díj ellenében” feltétel hiányzik. A „díj” fogalmának meghatározásakor az alábbiak vizsgálandók: A „személyszállításért” – mint szolgáltatásért – pénzösszeg (díj) fizetése történik-e? Ennek keretében a hatóságnak vizsgálnia szükséges, hogy a szolgáltatást ténylegesen igénybe vevő egyes személyek (pl. gyermekek) vagy azokra tekintettel hozzátartozóik részéről díjfizetés történik-e, függetlenül a fizetett összeg nagyságától! Amennyiben a hatóság megállapítja, hogy a szolgáltatás igénybe vevő a szállításért bármekkora pénzösszeget (díjat) fizet, és ezt a hatóság bizonyítja is, úgy ez esetben megvalósul az MT rendelet 1. §.(2) bek. szerinti közúti közlekedési szolgáltatás és ennek megsértése szankcionálandó!

Az üzemeltetés feltételei

A közúti forgalomban nem közúti közlekedési szolgáltatást végző autóbusz menetlevéllel vehet részt. Menetlevélként olyan okmány használható, amely legalább a következő adatokat tartalmazza: az üzemben tartó megnevezése, székhelye, és a gépjár-

művezető neve, a jármű rendszáma, telephelye, egyéb adatok: a szállított személyek számára vonatkozó adatok, az indulás, a megállások és az érkezés helye és ideje, a kilométeróra állásának a megtett kilométer-teljesítménynek feltüntetésével.

A közúti forgalomban a jármű vezetője köteles a gépjárművön, illetve magánál tartani – a külön jogszabályokban meghatározott egyéb okmányokon kívül – a végzett tevékenységtől függően az autóbuszos személyszállító engedély kivonatát és a közösségi engedély hiteles másolatát, a járáti engedélyt, a személyszállításra vonatkozó szerződés hiteles másolatát, a saját számlás utasszállításra vonatkozó igazolványt; a járművezető részére meghatározott feltétel teljesítéséről szóló igazolást (autóbuszvezetői vizsga), gépjárművezető foglalkoztatási minőségét igazoló okmányt, a jármű Nemzetközi Időszakos Vizsgálati Bizonyítványát, a külön jogszabályban meghatározott Üzemeltetési és karbantartási naplót; a Bizottság 2121/98/EK rendeletében meghatározott okmányokat, a menetlevelet, utaslistát.

A járművek jogszerű használatáért, valamint az üzem-, forgalombiztonsági és környezetvédelmi követelményeknek megfelelő műszaki állapotáért az üzemben tartó felelős.

Alapfogalmak

– Közúti közlekedési szolgáltatás: járművel üzletszerűen [díj ellenében (ellenérték fejében), gazdasági tevékenységként] végzett személyszállítás, áruszállítás, bérvontatás, autómentés, jármű járművezetővel együtt történő rendelkezésre bocsátása

– A gépjármű rendelkezésre bocsátása: A gépjármű - gépjárművezetővel együtt történő - rendelkezésre bocsátásra kötött szerződésben (szerződéses járat, különjárat, stb.) az üzemben tartó személyszállítás céljából meghatározott számú, típusú és férőhelyű autóbuszt bocsát a megrendelő rendelkezésére.

– Személyszállítás: személyek közúton, üzletszerűen –ellenérték fe-

jében, gazdasági tevékenységként – autóbuszal végzett szállítása, ideértve az autóbusz gépjárművezetővel együtt történő bérbeadását is.

– Szerződéses személyszállítás: a szállítás megrendelője és a szállítást végző gazdálkodó szervezet között létrejött szerződés alapján végzett különcélú menetrend szerinti személyszállítás

– Különjáráti személyszállítás: a szállítás megrendelője vagy a szállítást végző gazdálkodó szervezet kezdeményezésére személyek előzetesen összeállított csoportjának szállítása olyan alkalmi jelleggel közlekedő járáttal, amely nem felel meg sem a menetrend szerinti, sem a különcélú menetrend szerinti személyszállítás ismérveinek.

– Sajátszámlás utasszállítás: személyek haszonszerzési cél nélkül, nem üzletszerűen és az üzemeltető által nem főtevékenységként végzett szállítása, amennyiben az utasszállítást végző üzemeltető tulajdonában lévő, tartósan bérelt vagy lízingelt járművel történik, és a járművet az utasszállítást végző üzemeltető, annak tagja, a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy vezeti.

– Engedély: Közúti közlekedési szolgáltatásként autóbuszal személyszállítás meghatározott engedéllyel végezhető. Saját számlás utasszállítás az Nemzeti Közlekedési Hatóságnak az üzemeltető székhelye szerint területileg illetékes regionális igazgatósága által e célra kiadott igazolvánnyal végezhető. Az igazolvány az üzemeltető kérelmére abban az esetben adható ki, ha az üzemeltető vezetője hitelt érdemlő nyilatkozatot tesz, hogy az igazolvánnyal végzett tevékenység mindenben megfelel a saját számlás utasszállítás feltételeinek, a tevékenység nemzetközi forgalomban történő végzése esetén erre – külön jogszabály alapján – alkalmasnak minősített, érvényes Nemzetközi Időszakos Vizsgálati Bizonyítvánnyal rendelkező autóbuszt üzemeltet.

(zelenák)

Svájci-magyar szeminárium

Demokrácia a kistelepüléseken

A művelődés hete – a tanulás ünnepe című program sorozat keretében svájci-magyar szeminárium volt

a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületénél 2008. október 10. és 12. között. Témája: A direkt demokrácia lehetőségei a kistelepüléseken.

A meghívott külföldi vendégek pénteken délután érkeztek az egyesülethez. Rövid üdvözlés és bemutatkozás után a katonatelepi Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetben Dr. Hajdú Edit mutatta be a magyar szőlőnevelést, s a telep látogatása szőlő-, must- és borkóstolóval, szakmai beszélgetésekkel folytatódott.

A szombati előadások 10 órakor kezdődtek, sorban érkeztek a meghívottak, falu- és tanyagondnokok, valamint a svájci és magyar előadók. Csörsz né Zelenák Katalin köszöntő szavai, s az egyesület munkájának felvázolása után a jelenlévők rövid bemutatkozása következett. Dr. Mészáros László előadásában a magyarországi viszonyokat mutatta be A helyi demokrácia megnyilvánulásai egy kistelepülésen, egy falu példáján keresztül bemutatva címmel. Az előadó összefoglalta a demokrácia megnyilvánulásának típusait a kistelepüléseken, melyek a helyi népszavazás, a helyi népi kezdemé-

nyezés, a közmeghallgatás, a bejelentett demonstráció, a falugyűlés.

A nap során e demokratikus lehetőségek során felmerülő eljárási szabályok, kapcsolati rendszerek, hatáskör és illetékességi kérdések megválaszolására is sor került. Tisztázódott a népi kezdeményezések eredményeként kiírt választások menete, a választási bizottságok hatásköre, a szavazásra jogosultak és a joggal élők arányának fontossága, a szavazások érvényességének és eredményességének kérdése. Bebizonyosodott, hogy egy kistérség lakossága hatékonyan részt tud venni sorsa alakításában. A szavazások alkalmával sokszor a gazdasági érdek (munkahelyteremtés, infrastrukturális fejlesztések) kerül szembe a lakosság életkörülményeinek más téren meghatározó tényezőkkel. Ilyen fontos kérdésekben a közösség megmozdul, szavaz, él a demokrácia adta jogaival.

Az ásatthalmi alpolgármester és az ottani tanyagondnok, valamint Röske, Tarhos, Csárdaszállás, Ordas falu- és tanyagondnokai saját működési területükön előforduló, élő példákat mutattak be. A szinkrontolmács munkájának köszönhetően folyamatosan érkeztek az érdeklődő kérdések a külföldi vendégek részéről is. Elmondták, hogy a demokrácia náluk nagyobb múltra tekint vissza, és a gazdasági jólét is jobb, mégis nehézségek jellemzik a vidéki életet. A vendégek által képviselt civil szerveződések segítenek a helyi

„kantonok” (megyék) kis falvainak az érdekképviselésében. Alapszemlélet a hazai termékek előnyben részesítése, tudatos vásárlási szokások kialakítása, törekszenek szuverenitásuk megőrzésére, tiltakoznak az „egy kaptafára” történő működés és élet ellen. Tudatosságukkal a multinacionális hálózatok ellen lépnek fel, támogatják a hazai ipart, és kereskedelmet „ha drágább is, de hazai” szemléletre nevelnek. A beszélgetésen aktívan részt vettek a jelenlévők, majd az ebéd alatt tovább folytatták a délelőtti témákat „kiscsoportos” és kötetlenebb formában.

A délutáni program vendégünk, Dr. Peter Küpfer előadásával kezdődött. Képzés és felelősség polgárként című előadásában történelmi áttekintést kaptunk arról, hogyan alakult ki Svájcban az a nagy nemzeti összetartás, ami napjainkra is kifejti hatását. Ez az egyetlen lehetőség, hogy a globalizációban is megtartsa egy nép az egyéniségét, sajátosságait.

A direkt demokrácia kialakulása Svájcban és a jelentősége a községekben címmel szólt Angelika Frech. Direkt demokráciát élni címmel Ulrich Meister fejtette ki gondolatait. Az előadások újra felpeszdtítették a szeminárium résztvevőinek hozzászólási kedvét. Mindenkinek jutottak eszébe újabb esetek, amikor hol sikerült, hol nem a demokrácia adta lehetőséggel élni. Mindkét fél számára világos volt, hogy van még mit tanulunk, gyakorolunk, és a régebb óta demokratikus állam tapasztalatait átvenni. Vendégeink fel is ajánlották segítségüket a továbbiakban is.

A résztvevők kézhez kapják Dr. Zongor Gábor, a TÖÖSZ főtitkára A közvetlen állampolgári részvétel lehetőségei az önkormányzati döntéshozatalban Magyarországon című előadásának, valamint Dr. Mészáros László Helyi népszavazás Magyarországon – egy kistelepülési példa alapján előadásának anyagát.

Az utolsó napon a vendéglátók városnéző programot szerveztek a külföldi résztvevőknek, majd a kapcsolat folytatásának ígéretével elbúcsúztak egymástól.

Földiné Pártos Gabriella

Tanyanap Középhalmon

Elhivatott emberek találkozájának is nevezhetnénk a Középhalmi Misszió területén megtartott tanyanapot, ahonnan a látogató „hazaviheti a megtapasztalt összetartozás és szeretet erejét”. A Tanyanapot, melynek fő témája idén a gyermekeknek és az időseknek szóló tiszteletadás volt, melyet Dernovics László tanyagondnok, a körzet képviselője nyitotta meg.

A színpadi programmal párhuzamosan a gyerekek a Nagycsaládosok Szarvasi Egyesületének játszóházában alkothattak, valamint barangolhattak Kukorica Jancsi birodalmában, ahol tarisznyát és hamuban sült pogácsát készíthettek a hosszú útra, felnyergelheték csutkalovukat, hogy meg se álljanak a próbák végéig. A kecskefejes dióhéjba, gólyalábon átkelés a hét tengeren embert igénybe vevő feladatok, a szervezők erre is gondolván egész nap gondoskodtak üdítővel, szendviccsel, virslivel a „hétpróbások” ellátásáról. A birodalom végén Iluska jutalommal várta a barangolókat.

Akinek maradt energiája újabb megpróbáltatásra, az például tűzoltó és rendőrautót tesztelhetett, kerékpáros akadályversenyen vehetett részt, vagy négykerekes motoron száguldozhatott. A kézimunka kiállításon a környék alkotó-

inak munkái voltak láthatóak. Kisebb-nagyobb bográcsok egész sora díszítette a pálya szélét, a paprikás krumpltól a bakonyin keresztül tejfölös csirke, tarhonya, körömpörkölt, pulyka is rotyogott a kondérokban. Egy mosolygós bohóc arra vállalkozott, hogy hús sátorban lepkét, virágot, cicát, kutyát és kívánság szerinti figurákat fessen a kicsik arcocskájára. A polgárőrök a vagyonvédelemről, tartottak előadást, a színpad mögötti kalitkákban lévő kakasok sűrű kukorékolással jelezték a zsűrinek, hogy most már jöhetnek a mustrálni. Mire a nap programjai kifárasztották az ünnepelt gyerekeket és időseket, mire a segítők elfáradtak, a hét fős, főzőverseny-zsűri is meghozta eredményét.

Kis Gabriella, a Középhalmi Idősek Klubjának vezetője és Dernovics László képviselő és tanyagondnok segítő csapata jól ötvözte tudását, munkabírását. Az eredmény valamennyi résztvevő számára kézzel foghatóvá vált egy jól sikerült, örömmel és jó kedéllyel megrendezett TANYANAP. A középhalmi lakosok, az Ótemplomi Szeretetszolgálat dolgozói és külkerületi klubjai és a Középhalmi Misszió dolgozói is aktív részesei voltak annak a rendezvénynek, ahol egy tányér paprikás krumplival mindenkit megvendégeltek.

(Forrás: Szarvas és Vidéke, 2008. augusztus)

Látogassunk el Szankra!

Szankon a Béke utca 40/a szám alatt található Gy. Szabó Béla gyűjteménye. Ajánljuk olvasóink figyelmébe a képtárat, melynek nyitva tartási ideje: kedd-péntek 12–17 óráig, szombat 9–12 óráig. Belépődíj: 100 Ft/fő.

De ki is volt Gy. Szabó Béla?

A világhírű grafikusművész (1905. VIII. 26. Gyulafehérvár – 1985. XI. 30. Kolozsvár) 1500 fametszetet, 1300 pasztellt, 200 olajképet, mintegy tizenötezer rajzot hagyott az utókorra. Mérnöknek indult, de a rajz iránti vonzalma erősebb volt. Kós Károly biztatta arra, hogy fametszéssel próbálkozzék.

A harmincas években Budapestre ment tanulni a Képzőművészeti Főiskolára. Szank szerepe azért fontos, mert Gy. Szabó főiskolai hallgatóként, itt érett igazi művésszé. A régi, nádfedeles házak kihúzott szálaiból hegyezett „tollat és varázsolta a homokvilágról – szebbnél szebb tusképeit. Többször látogatott vissza, de a képtárat csak tervrajzon láthatta. Innen indult a világhódító út. Gy. Szabó Béla bejárta és meghódította a világot – nemcsak úgy, hogy lerajzolta, fába véste a tájat és a benne élő embert, hanem egyre sűrűsödő kiállításával is (életében 390 alkalommal tárta közszemlére műveit).

Világjáró volt. Az emberséget, az alázatot mindenütt felfedezték és megtalálták alkotásaiban a művészetet kedvelők Mexikótól Kínáig, Calitól Helsinkig, Nagyvárolytól Bukarestig.

„Szank világ örökséget őrizhet egy nagy művész jóvoltából” – írta róla Fábrián Gyula. A képtár újabb és újabb kiállításával, kulturális rendezvényeivel valódi értékeket közvetít. Homokvilág címmel 1941-ben jelent meg a művész albuma, melyben Szankon készült rajzok kaptak helyet. Ezzel díjat nyert a Kolozsvár a képzőművészetben című pályázaton.

(Képünkön Gy. Szabó tuszajza a Homokvilág c. kötetből)

szanki utca

Öttömösön ünnepeltünk Egy falu büszkeségei

A 100 éves Öttömös értékei címmel szakmai napra került sor október 17-én Öttömösön, a Művelődési Házban. A rendezvény meghívottai a Homokháti Kistérségi Egyesület településeinek polgármesterei, tanyagondnoki, határmenti falu- és tanyagondnokos települések, valamint vajdasági testvértelepülések voltak. Az Öttömös 100 évére emlékező szakmai napot a valamikori Bús kocsmában és bálteremben (ma művelődési ház) tartották.

Az óvodások és a művészeti iskolások színvonalas műsora után Bata Ferenc polgármester köszöntötte a megjelenteket. Felidézte a 100 éves Öttömös történetét, az évszázad nehézségeit, gondjait. Az évszázad alatt változott a lakosság lélekszáma is, a kezdeti alig száz főről 1960-as évek elejére 1360 főre nőtt a lakók száma, mára ez a szám 800 főre csökkent. Megismerhettük a munkahelyteremtés mai problémáit, de Bata Ferenc föl-idézte például az 1930-as évek végén a településen élő vállalkozások sokféleségét is: az Öttömösön élő ács, asztalos, cséplő, borbély, hentes, szikvízgyáros, olajsajtoló, kovács, vendéglős, szatócs, rőfös mesterek alakját is.

Két nevezetes eseményről is hallhatunk: a tizennégy éve minden június elején megrendezésre kerülő spárgafesztiváltól, valamint az Afrika-kutató Magyar László emléknapijától is. Magyar László császári tengerészkadétként kezdte pályafutását. Később a

dél-afrikai Bihé királya lett. Tudományos életművével jelentősen hozzájárult Afrika múltjának, kultúrájának és népeinek teljesebb megismeréséhez. (Édesapjának, Magyar Imrének volt birtoka Öttömösön.)

Atanyagondnoki munkáról Csörszné Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője szólt. Megtudhattuk, hogy Csongrád megyében 32 településen 62 falu- és tanyagondnoki szolgáltatás működik, s ezek közül az első között alakult meg Öttömös tanyagondnoki szolgálata Gárgyán József munkájával.

Öttömös egy – a településről készült – kisfilm révén is közelebb került hozzánk, majd sétát tettünk az intézményekben, s megtekintettük a nemrég elkészült játszóteret, s a felújított óvodát is.

A résztvevőket spárgából és mindenféle jóból készült ételek kóstolása mellett tájjellegű borok bemutatása és kóstolása várta dr. Fülöp Mihály, a Szent Vince Borrend nagymestere vezetésével. A napot lövészverseny zárta, ahol a résztvevők próbára teheték tudásukat.

Gyógynövénytar

Zeller

(apium graveolens)

Népies neve:

celler

A növény leírása:

Az ernaősvirágzatúak (Umbelliferae) családjába tartozik. A zeller ismert fűszernövény. A meleg, napos helyeket kedveli.

Hogyan gyűjtjük?

A növénynek mind a termését, gumóját, mind pedig a felső zöld részét hasznosítják. Zöldje a májusi palántázási időszak után folyamatosan szedhető, gumója őszre húsosodik.

Mi van benne?

A termések tartalmaznak illóolajat (limonént, szelinént, alkil-ftalidokat), furokumarinokat, flavonoidokat, a gyökerekben poliinek is megtalálhatók.

Mire jó?

A zeller termései serkentőleg hatnak a veseműködésre. Emésztési panaszok, étvágytalanság esetén is gyakran alkalmazzák. A növény hatóanyagai révén erősíti az immunrendszert. A népi gyógyászatban nemivágyserkentőként is alkalmazzák, de ezen hatása klinikailag nem bizonyított.

Hogyan használjuk?

Tea: 3 dl vízbe tegyünk 2 teáskanálnyi zellermagot vagy összeaprított zellerlevelet, forraljuk fel, majd 3-5 perc elteltével szűrjük le. Vizelethajtónak alkalmazzuk.

Zellerlé: A zeller gumóját hámozzuk meg, és léfacsaró edényben préseljük ki. Ízesíthetjük almával, répával.

Fűszerként: Általában húskételek, főzelékek, levesek, mártások, grill-ételek, saláták elkészítésekor használják.

Jó tudni!

Vesegyulladás esetén a zeller illóolajának a használata ellenjavallt.

Érdekesség:

Kalóriatartalma kisebb, mint a megemésztéshez szükséges felhasználható energiamennyiség, ezért fogyókúrázásra is kiválóan alkalmas.

Minden kedves olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

Legközelebbi számunk januárban 2009-es naptármelléklettel jelenik meg.

Inkubátorház

A kisvállalkozási inkubátorház létrehozása 1990-ben a walesi herceg magyarországi látogatásakor kezdődött. A 15 éves évfordulóját ünneplő Bács-Kiskun Megyei Angol-Magyar Kisvállalkozási Alapítvány brit és nemzetközi szervezetek összefogása révén alakult, mely azt a célt tűzte maga elé, hogy a magyar gazdaság „fenntartható fejlődését” önerős projektek útján segítse. A szervezetten üzemeltetett műhelyekből és irodákból – inkubátor egységekből – álló létesítmények működése Nagy-Britanniában már sikeres módszernek

bizonyult a helyi gazdaság újraélesztésében. A gondolat értő fogadtatásra talált Kecskeméten is. A kecskeméti Inkubátorház, mint irodaház és vállalkozói központ a megyei kis- és középvállalkozások működéséhez úgy nyújt segítséget, hogy az irodák bérletét a kezdő vállalkozók, és vállalkozások részére kedvezményes, a működési költségeik csökkentése érdekében megosztott szolgáltatásokat és eszközöket kínál (titkárság, telefex, konferencia terem, fénymásoló, projektor); tanácsadást biztosít tervezés, irányítás, marketing, forrásteremtés, pályázatírás területén; katalizálja vállalkozók közötti kapcsolatok, együttműködések kialakulását; információt szolgáltat.

Egyesületünk irodája is itt működik, az Ipoly u.1/a. alatt.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Tóth Márta, Moiskó Csilla,

Fazekasné Endre Éva

Tördelő: Almási László

Rajz: Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent a Szociális és Munkaügyi Minisztérium valamint a Nemzeti Civil Alapprogram és az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával.

